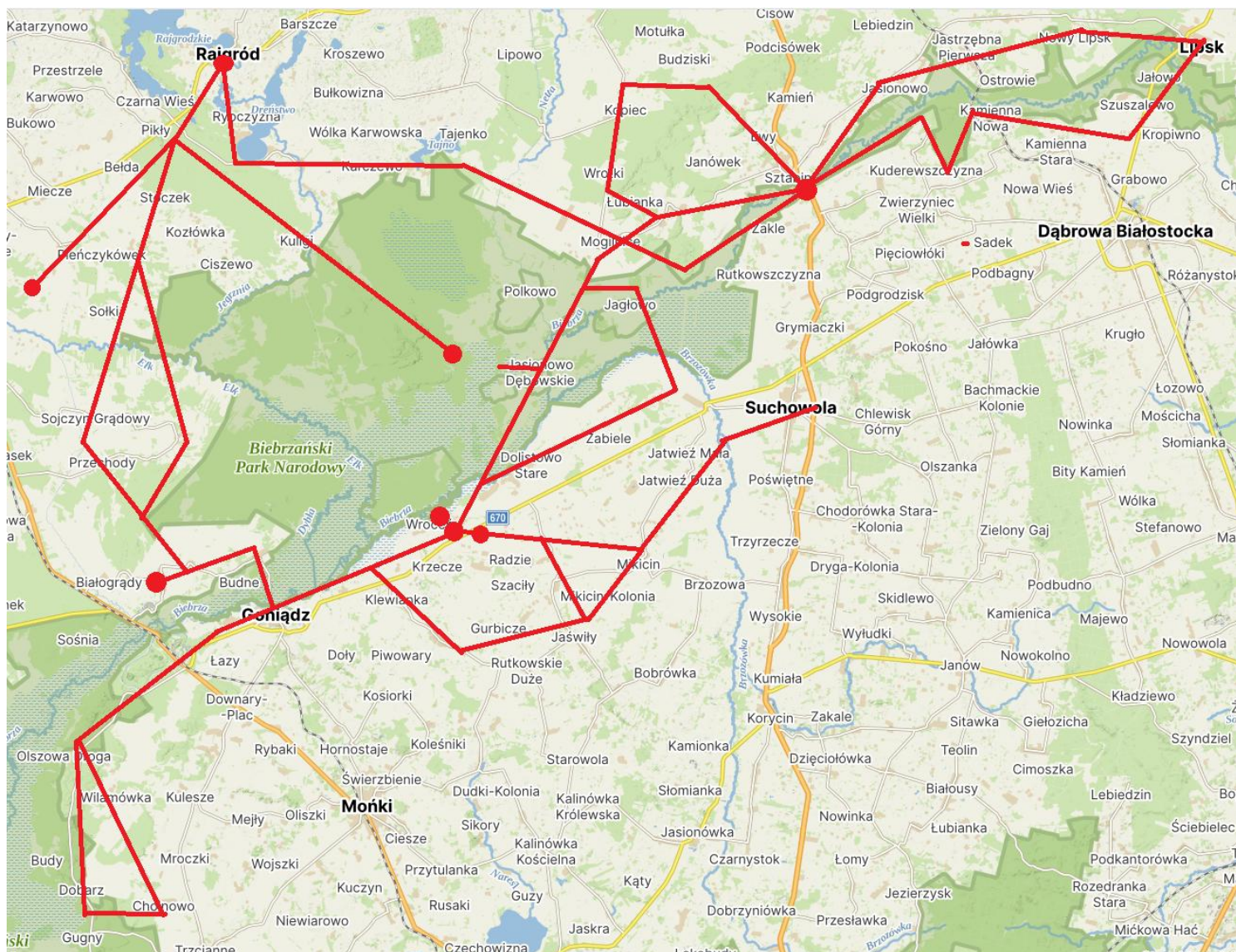

POSZERZONY OPIS TRAS I AKTYWNOŚCI WYCIECZEK W REJONIE BIEBRZAŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO

z trasami długimi
(oznaczenie: BIE D1)

SCHEMAT TRAS DO PRZEJAZDU ROWEREM

INFORMACJE OGÓLNE

Jeżdżąc, chodząc i kajakując proponowanymi przez nas trasami można zobaczyć wiele oblicz Biebrzańskiego Parku Narodowego oraz jego okolic. Od bagien po piaszczyste wydmy, od łąk po bujne lasy, od owadów po łosie, od zabytkowych, drewnianych domostw, poprzez czasem przykre widoki zabudowań z okresu tzw. Polski Ludowej, po współczesne, rozległe domy

zamożnych ludzi, od tradycyjnych, małych gospodarstw rolnych, po ogromne, nowoczesne hale, przeznaczone zwłaszcza dla hodowli bydła.

Przekazujemy teraz ważną informację - stanowisko w sprawie **możliwości korzystania przez rowerzystów z pieszych szlaków turystycznych Biebrzańskiego Parku Narodowego**, uzyskane od właściwych pracowników parku, podczas bezpośredniej rozmowy.

Stanowisko to brzmiało: osoba prowadząca rower to pieszy. To z pewnością informacja korzystna dla rowerzystów. Chcemy jednak zwrócić uwagę na fakt, że część szlaków pieszych w Biebrzańskim PN stanowią dość wąskie kładki. Uważamy, że na takie szlaki nie powinno się wchodzić prowadząc rower, zwłaszcza w okresie większego ruchu turystycznego.

Przypominamy, iż w ramach ceny naszej imprezy nie nabywamy innych biletów wstępu niż bilety na szlaki Biebrzańskiego Parku Narodowego. Uczestnicy wycieczki we własnym zakresie dokonują zakupu innych biletów lub rezerwacji wstępu.

OPIS KOLEJNYCH DNI WYCIECZEK

PIĄTEK lub SOBOTA

Samodzielny przyjazd do pierwszego miejsca noclegowego we Wroceniu.

Wroceń jest miejscowością atrakcyjną turystycznie, choćby z powodu swej lokalizacji. Jest położony nad Biebrzą, niedaleko miasteczka Goniądz oraz Twierdzy Osowiec, pomiędzy Środkowym i Południowym Basenem Biebrzańskiego PN.

Więcej informacji o Wroceniu i Goniądzu na przykład tutaj:

<https://pl.wikipedia.org/wiki/Wroce%C5%84>

<https://www.staypoland.com/pl/goniadz.htm/>

SOBOTA – dla wycieczek rozpoczynających się w piątek.

Przez Goniądz do Szafranek, z widokami na dolinę Biebrzy, a następnie do Fortu II Zarzeczno Twierdzy Osowiec, głównie szlakiem rowerowym Osowiec-Twierdza – Korycin, oraz powrót do Wrocenia.

Twierdza Osowiec, wybudowana pod koniec XIX wieku przez carską Rosję, jest uważana za drugi, po Kanale Augustowskim, najważniejszy obiekt zabytkowy na terenie Biebrzańskiego PN. Proponowana trasa doprowadzi **do Fortu II Zarzeczno** oraz ruin kilku innych bunkrów położonych w jego pobliżu. Fort II nie jest udostępniany do zwiedzania, ale niektóre jego obiekty można oglądać z zewnątrz.

Więcej informacji o Twierdzy Osowiec: <https://bbpn.gov.pl/zabytki>

W dwóch miejscach proponujemy zjechać z asfaltowej trasy szlaku rowerowego oraz przejechać kilku kilometrów drogami nieutwardzonymi lub szutrowymi. Dzięki temu zbliżymy się nieco do Biebrzy i jej mokradeł oraz przejedziemy przez położoną w ich pobliżu miejscowość Budne.

Dane proponowanej trasy (wg serwisu Komoot)				
ogólna dług.	główne nawierzchnie	główne rodzaje dróg	w górę	w dół
58 km	asfalt – 44 km nieutwardzona – 10 km	ulica – 32 km boczna ulica – 13 km droga rowerowa – 11 km	200 m	200 m

NIEDZIELA

Dla wycieczek z kajakowaniem.

Spływ kajakowy Biebrzą z Wrocenia na odcinku 9 lub 12 km, a na specjalne życzenie 20 km.

Spływ odbywa się na odcinku do Dawidowizny (9 km) lub Goniądza (12 km). Rzeka na odcinku poniżej Wrocenia pozbawiona jest przeszkód w postaci zwałonych drzew, mielizn, mostków. Nie ma konieczności przenoszenia kajaków oraz innego rodzaju utrudnień. Trasa przebiega wśród dzikich łąk i torfowisk. Nurt jest spokojny, wręcz leniwy.

Pomimo łatwości trasy początkującym w turystyce kajakowej sugerujemy trasę krótszą oraz zachęcamy do dokładnego zapoznania się z informacjami dotyczącymi właściwego przygotowania się do spływu. Mogą to być porady zamieszczone na przykład tutaj: <https://www.meandrypilicy.pl/2025/10/co-zabrac-ze-soba-na-splyw-kajakowy-niezbednik-kajakarza> .

Podstawowe ustalenia organizacyjne dla naszego mini spływu.

O godz. 10 następuje zbiórka uczestników w bazie wypożyczalni kajaków prowadzonej przez Gospodarstwo Agroturystyczne Dolina Biebrzy, pod adresem: Wroceń 44. Tutaj pozostawiają Oni rowery i otrzymują wypożyczony sprzęt (kajak polietylenowy Vista lub Sprinter lub Rafa, polietylenowe wiosła symetryczne TNP, a na życzenie asymetryczne, kamizelki asekuracyjne, gąbkę do osuszania kajaka). Uczestnicy uzgadniają z wypożyczającym kajaki trasę, którą grupa zamierza przepłynąć i zasady kontaktowania się. Po zakończeniu spływu uczestnicy są przewożeni do bazy wypożyczalni przez wypożyczającego kajaki.

Wyżej określony zakres usług dotyczących spływu, z wykorzystaniem kajaków dwuosobowych i jednoosobowych zgodnie z zamówieniem i umową, jest objęty ceną wycieczki. Ewentualne inne usługi wypożyczającego kajaki są uzgadniane i rozliczane przez uczestników bezpośrednio z nim. Dotyczy to także możliwego wydłużenia trasy spływu do Osowca Twierdzy (20 km).

Wypożyczalnia kajaków, w zależności od miejsca zakwaterowania, jest na miejscu lub w odległości ok.1,5 km.

Dla wycieczek bez kajakowania.

Na odcinek Carskiej Drogi oraz do Fortu IV Twierdzy Osowiec i powrót do Wrocenia.

Carska Droga wybudowana została pod koniec XIX wieku, jako trakt o znaczeniu militarnym. Obecnie nazwę tą odnosi się zwykle do odcinka pomiędzy miejscowościami Strękowa Góra i Osowiec-Twierdza. Odcinek ten w większości przebiega przez teren lub na granicy południowej części Biebrzańskiego PN, umożliwiając obserwowanie jego flory i fauny oraz zbliżając nas do szeregu interesujących miejsc.

Więcej informacji o Carskiej Drodze wraz z fotografiami:

<https://bbpn.gov.pl/carska-droga>

Proponowana przez nas trasa prowadzi najpierw odcinkiem Carskiej Drogi od Osowca-Twierdzy w kierunku południowym, następnie przez tereny położone po wschodniej stronie Południowego Basenu Biebrzańskiego PN, aby powrócić na Carską Drogę w okolicy Dworu Dobarz, kierując się na północ.

Uczestnikom nie obawiającym się przejechania w tym dniu więcej niż 70 km proponujemy ewentualne zjechanie z wyznaczonej trasy kilkaset metrów za miejscowością Dobarz i skierowanie się w lewo na **czerwony szlak turystyczny Gugny-Barwik**. Rowerem należy pojechać co najmniej do parkingu, a dalej pieszo lub rowerem (w okresie suchego lata nie

powinno to stanowić problemu) dotrzeć do wieży obserwacyjnej Grady (nieco ponad 3 km od Carskiej Drogi). Następnie proponujemy powrócić tym samym szlakiem do wyznaczonej trasy na Carskiej Drodze. Do ewentualnego dalszego poruszania się czerwonym szlakiem, poza w/w wieżą obserwacyjną, w kierunku miejscowości Gugny, należy podchodzić bardzo rozważnie, ze względu na trudność tego szlaku.

Więcej informacji o szlaku Gugny-Barwik:

<https://bbpn.gov.pl/szlaki-turystyczne/gugny-barwik>

Opuszczenie Carskiej Drogi przewidujemy w celu dotarcia do **Fortu IV Twierdzy Osowiec**. Więcej informacji o Twierdzy Osowiec zamieściliśmy powyżej w opisie soboty (dla wycieczek rozpoczynających się w piątek). Proponujemy nie korzystać z najkrótszego istniejącego dojazdu do fortu z Carskiej Drogi, lecz przejechać ponad 3 km drogami leśnymi, po zachodniej jej stronie.

Dane proponowanej trasy, bez zjazdu na szlak Gugny-Barwik (wg serwisu Komoot)				
ogólna dług.	główne nawierzchnie	główne rodzaje dróg	w górę	w dół
70 km	asfalt – 51 km nieutwardzone – 14 km*)	ulica – 35 km droga rowerowa – 20 km boczna ulica – 9 km	220 m	220 m

*) Odcinki nieutwardzone na tej trasie bywają pokryte miłym piaskiem, który bardzo skutecznie utrudnia przejazd rowerem trekkingowym. Z reguły odcinki takie są dość krótkie, ale jeden, najdłuższy liczy kilkaset metrów.

PONIEDZIAŁEK

Z Wrocenia do Sztabina, przez Środkowy Basen Biebrzańskiego PN, z możliwością przejścia odcinka żółtego szlaku turystycznego od Kopytkowa do Uroczyska „Nowy Świat” oraz przy zabytkowej śluzie w Dębowie, łączącej Biebrzę z Kanałem Augustowskim.

Niewątpliwą atrakcją może tu być przejście części **żółtego szlaku turystycznego „Nowy Świat – Polkowo”**, na odcinku od Kopytkowa do „Nowego Świata”, a następnie skierowanie się czerwonym szlakiem w lewo do platformy widokowej, albo jeszcze nieco dalej do wieży widokowej (około 3,5 km od Kopytkowa). Rowery zdecydowanie proponujemy pozostawić w Kopytkowie, ponieważ, jak informuje Biebrzański PN „Odcinek trasy Uroczysko "Nowy Świat" - Kopytkowo okresowo bardzo podmokły i trudny”, a w innym miejscu: „to szlak trudny do przejścia latem, nawet przy niskich stanach wód.” (<https://bbpn.gov.pl/szlaki-turystyczne/nowy-swiat-polkowo>)

Tak więc zamierzając odbyć tę pieszą wycieczkę należy także odpowiednio przygotować się w zakresie obuwia.

Wiosną 2026 droga nad Biebrzą, pomiędzy Dolistowem a Jesionowem Dębowym, część proponowanej przez nas trasy do Sztabina, była w trakcie gruntownej przebudowy. Oznaczenia wskazywały na brak możliwości przejazdu. Podczas weekendu, można jednak było bez problemu tam przejechać.

Decyzję w sprawie przejazdu tą trasą podczas imprezy muszą podjąć jej uczestnicy, po zapoznaniu się z aktualnymi informacjami oraz stanem faktycznym. Na wypadek braku możliwości przejazdu przygotowaliśmy trasę alternatywną przez Jagłowo.

Kolejną atrakcją tej trasy jest **śluz w Dębowie, łącząca Biebrzę z Kanałem Augustowskim**, zabytkiem architektury technicznej klasy I. Liczący ponad 100 km Kanał Augustowski powstał w pierwszej połowie XIX wieku w celu połączenia dorzecza Wisły i Niemna z Bałtykiem, z pominięciem Prus. Pracami, obejmującymi między innymi wybudowanie 18 śluz, kierował Polak, inżynier generał Ignacy Prądzyński.

Więcej informacji o Kanale Augustowskim jest na przykład tutaj:

<https://www.augustow.pl/pl/kanal-augustowski>

Dane proponowanej trasy przez Jesionowo Dębowskie, bez odcinka szlaku wędrówki pieszej (wg serwisu Komoot)				
ogólna dług.	główne nawierzchnie	główne rodzaje dróg	w górę	w dół
48 km	asfalt – 34 km nieutwardzona – 8 km zbity żwir – 5 km	ulica – 45 km	130 m	120 m

Dane proponowanej trasy przez Jagłowo, bez odcinka szlaku wędrówki pieszej (wg serwisu Komoot)				
ogólna dług.	główne nawierzchnie	główne rodzaje dróg	w górę	w dół
51 km	asfalt – 35 km nieutwardzone – 15 km	ulica – 40 km boczna ulica – 8 km	110 m	100 m

WTOREK

Dla wycieczek z kajakowaniem.

Spływ kajakowy Biebrzą ze Sztabina na odcinku 6 lub 16 km, albo 19 km ze śluzowaniem na Kanał Augustowski i powrót do Sztabina.

Spływ odbywa się na odcinku do Czarniewa (6 km), Jagłowa (16 km), albo Dębowa (19 km), ze śluzowaniem na Kanał Augustowski śluzą „Dębowo”, którą oglądaliśmy na trasie rowerowej poprzedniego dnia.

„Trasa ta to propozycja spływu kajakowego dla każdego (...) jest łatwa, pozbawiona przeszkód (nie ma przenosek ani powalonych drzew). Odcinek jest (...) dostępny dla początkujących (...). Biebrza jest rzeką o charakterze nizinnym i unikalną na skalę europejską. Płynie bardzo spokojnie, silnie meandrując. Odcinek Sztabin – Jagłowo to bardzo malownicza trasa o nieprzeciętnych walorach przyrodniczych. Bogata szata roślinna, wiele gatunków zwierząt i różnokolorowych ważek występujących w Biebrzańskim PN, leniwy nurt rzeki i śpiew ptaków zapewni błogie odprężenie. Na tym odcinku położona jest wieś (skansen) Jagłowo, której urok możesz zobaczyć tylko z rzeki, z kajaka.” (<https://www.biebrza24.pl/jednodniowy-splyw-kajakowy-biebrza/>)

Pomimo łatwości trasy początkującym w turystyce kajakowej sugerujemy trasę najkrótszą oraz zachęamy do dokładnego zapoznania się z informacjami dotyczącymi właściwego przygotowania się do spływu. Mogą to być porady zamieszczone na przykład tutaj: <https://www.meandrypilicy.pl/2025/10/co-zabrac-ze-soba-na-splyw-kajakowy-niezbednik-kajakarza> .

Podstawowe ustalenia organizacyjne dla naszego mini spływu.

O godz. 10 następuje zbiórka uczestników w siedzibie Firmy Biebrza 24 (Sztabin ul. Polna 50). Tutaj uczestnicy spływu otrzymują wypożyczony sprzęt (kajak polietylenowy, polietylenowe wiosła symetryczne, kamizelki asekuracyjne, gąbkę do osuszania kajaka). Uczestnicy uzgadniają z wypożyczającym kajaki trasę, którą grupa zamierza przepłynąć i zasady kontaktowania się. Po zakończeniu spływu uczestnicy są przewożeni do bazy wypożyczalni przez wypożyczającego kajaki.

Wyżej określony zakres usług dotyczących spływu, z wykorzystaniem kajaków dwuosobowych, jednoosobowych lub trzyosobowych, zgodnie z zamówieniem i umową, jest objęty ceną wycieczki, za wyjątkiem ewentualnego śluzowania w Dębowie, gdzie należy wnieść niewielkie opłaty w gotówce. Ewentualne inne usługi wypożyczającego kajaki są uzgadniane i rozliczane przez uczestników bezpośrednio z nim.

Dla wycieczek bez kajakowania.

Wokół Górnego Basenu Biebrzańskiego PN, do Nowego Lipska i na szlak pieszy Szuszałewo – Nowy Lipsk, biegnący w poprzek doliny górnej Biebrzy, oraz do Lipska i powrót do Sztabina.

Szlak pieszy Szuszałewo – Nowy Lipsk nie należy do trudnych, a jest bardzo atrakcyjny, pozwalając pokonać w poprzek dolinę górnej Biebrzy. Przeprawa przez rzekę odbywa się przy pomocy samoobsługowego pływającego pomostu, do obsługi którego dobrze być zaopatrzonym w rękawiczki robocze. Użytkowanie pomostu bywa niestety okresowo ograniczane, o czym informują komunikaty turystyczne na stronie Biebrzańskiego PN (<https://bbpn.gov.pl/komunikat-turystyczny>). Rowery zdecydowanie proponujemy pozostawić na parkingu w Nowym Lipsku, aby ich prowadzenie nie utrudniało przejścia niezbyt szerokimi kładkami.

Odcinek szlaku, do przejścia którego w szczególności zachęcamy, to część pomiędzy Nowym Lipskiem a mineralną Wyspą Jałowską, liczący ok. 2,5 km, w tym ok. 2 km do Biebrzy. Ścieżka szlaku biegnie tu między innymi dość wąską, przybrzeżną strefą szuwarów oraz przez bagienne lasy. *„Trudno dostępny, podmokły teren jest ostoją wielu cennych gatunków flory i fauny. Na skraju lasu stoi chatownia, która umożliwi obserwacje, zmniejszając jednocześnie problem niepokojenia zwierząt w naturalnym środowisku. Czujne oko z pewnością wypatrzy króla bagien – łosia, sarny, jelenie, a nawet wilki. Jest to również doskonałe miejsce do zapoznania się z ptakami obszarów mokradłowych, takimi jak czajka, kszysk, żuraw, błotniak stawowy czy błotniak łąkowy. Kontynuując trasę mamy okazję obejrzeć z bliska cenne rośliny mechowisk, na przykład przedstawicieli storczykowatych: kukułkę krwistą, wraz z formą żółtawą, kruszczyka błotnego, lipiennika Loesela.”*

<https://bbpn.gov.pl/szlaki-turystyczne/szuszałewo-nowy-lipsk>

Lipsk, to niewielkie miasteczko, które w okresie I Rzeczypospolitej leżało w granicach Wielkiego Księstwa Litewskiego. Jego historia sięga drugiej połowy XVI wieku. Po powstaniu Styczniowym Lipsk utracił prawa miejskie, które zostały przywrócone przez II Rzeczypospolitą. To stąd 24 września 1939 r. mjr H. Dobrzański, nieco później przyjmujący pseudonim „**Hubal**”, nie godząc się z decyzją o rozwiązaniu 110. Rezerwowego Pułku Ułanów, wyruszył z grupą kilkudziesięciu ułanów-ochotników w kierunku walczącej jeszcze Warszawy. Upamiętnia to monument na placu przy kościele.

Ciekawostką jest fakt, że w miasteczku zachował się **historyczny układ przestrzenny** pochodzącego z II poł. XVI wieku.

Z pewnością warto odwiedzenia jest **Muzeum Lipskiej Pisanki i Tradycji** – lokalne muzeum prezentujące bogatą tradycję zdobienia pisanek metodą batiku szpilkowego oraz folklor regionu. Muzeum mieści się pod adresem Rynek 2.

Więcej o historii Lipska i regionu: <http://www.kulturalipisk.pl/historia-regionu>
<https://zabytek.pl/pl/obiekty/lipisk-uklad-urbanistyczny#:~:text=U%C5%82ad%20urbanistyczny%20Lipska%20jest%20jednym%20z%20nielicznych%20przestrzennych%20miasta%20z%202.%20po%C5%82.%20XVI%20w>
<http://www.kulturalipisk.pl/muzeum>

Od Lipska w kierunku Sztabina trasa prowadzi po południowej stronie Górnego Basenu Biebrzańskiego PN. Między innymi wiedzie przez wspomnianą powyżej Wyspę Jałowską, potem Kamienną Starą, gdzie można zobaczyć drewniany wiatrak. Następnie dociera do atrakcyjnego punktu z wieżą widokową nad Biebrzą w okolicy Kamiennej Nowej, a w Nowej Kamiennej do zabytkowego dworca kolejowego. Pomiędzy miejscowościami Hamulka i Trzyrzeczki prowadzi przez lasy Biebrzańskiego PN.

Dane proponowanej trasy, bez wędrowki pieszej szlakiem Szuszałewo – Nowy Lipsk (wg serwisu Komoot)				
ogólna długość	główne nawierzchnie	główne rodzaje dróg	w górę	w dół
65 km	asfalt i inne utwardzenia – 45 km nieutwardzona – 19 km	ulica – 45 km ścieżka – 10 km boczna ulica – 9 km	230 m	230 m

ŚRODA

Ze Sztabina do Rajgrodu, trasą prowadzącą częściowo lasami, w tym na terenie parku narodowego, w pobliżu jeziora Tajno oraz nad brzegiem jeziora Dreństwo.

Proponowana trasa jest ciekawa i urozmaicona. Prowadzi nie tylko przez lasy i tereny rolne, ale także przez szereg miejscowości. Można przy niej zobaczyć skromne, drewniane, przydrożne kapliczki. Przy słupie Sosnowo przejeżdżamy na zachodnią stronę Kanału Augustowskiego, przekraczamy także rzeki Netta i Jerzgnia.

Na znacznych odcinkach proponowana przez nas trasa przebiega najpierw Szlakiem rowerowym im. Karola Brzostowskiego, a następnie zgodnie z EuroVelo 11 – Wschodnią Trasą Europejską.

Dane proponowanej trasy (wg serwisu Komoot)				
ogólna długość	główne nawierzchnie	główne rodzaje dróg	w górę	w dół
52 km	asfalt – 34 km nieutwardzona – 14 km	ulica – 42 km ścieżka – 5 km	150 m	160 m

CZWARTEK

Dla wycieczek z jazdą konną.

Jazda konna - stajnia „Między brzożami” w Szymanach i powrót do Rajgrodu.

Stajnia „Między brzożami” posiada swój profil na FB:

<https://www.facebook.com/profile.php?id=100076206443323>

Dla zainteresowanych i uczestników imprez turystycznych organizowanych przez TAK tour & trade, prowadząca stajnię Pani Maria Dudzińska, przygotowała poniższą informację.

„Nasza miłość do koni przerodziła się w stworzenie ośrodka jeździeckiego, w którym na pierwszym miejscu stawia się dobro tych wspaniałych zwierząt. Staramy się pokazać, że jeździectwo może być realizowane w harmonii z końmi a nie ich kosztem. Zapraszamy w cudowne tereny na naszych wierzchowcach oraz do zwiedzenia **muzeum kawalerii polskiej, które działa w naszym obiekcie.**”

W cenach imprezy uwzględniono pół godziny zajęć na ujeżdżalni dla osoby początkującej, albo dwie godziny jazdy w terenie. Ewentualne wydłużenie czasu jazdy lub inne usługi ze strony stajni należy uzgadniać i rozliczać bezpośrednio z upoważnionym pracownikiem stajni.

Uczestnicy jazdy zgłaszają się w stajni o godzinie 11:00. W bezpośrednim porozumieniu ze stajnią (516 148 423) godzina ta może być nieznacznie zmieniona.

Uczestnicy jazd powinni być odpowiednio przygotowani w zakresie stroju i wyposażenia.

Zainteresowanych przeżyciem pierwszej swojej przygody z końmi i jeździectwem informujemy w wielkim skrócie, że strój powinien być raczej dopasowany, ale nie krępujący ruchów. Należy unikać spodni z grubymi szwami po wewnętrznej stronie nogi. Buty powinny mieć płaską podeszwę, wskazane jest aby sięgały co najmniej za kostkę. Konieczna jest ochrona głowy – kask/toczek. Jest możliwe, że prowadzący jazdę dopuści użycie kasku rowerowego.

Dane proponowanej trasy do Stajni „Między brzożami” (wg serwisu Komoot)				
ogólna dług.	główne nawierzchnie	główne rodzaje dróg	w górę	w dół
21 km	asfalt – 13,5 km kostka brukowa – 3,5 km nieutwardzona – 3,5 km	ulica – 11 km droga rowerowa – 3,5 km ścieżka – 3,5 km	45 m	45 m

Powrót proponujemy tą samą trasą.

Dla wycieczek bez jazdy konnej.

Do Uroczyska „Nowy Świat” na szlakach turystycznych pomiędzy Grzędami i Kopytkowem, prowadzących między innymi do Czerwonego Bagna, oraz powrót do Rajgrodu.

Tereny pomiędzy Grzędami i Kopytkowem, w centralnej części Środkowego Basenu Biebrzańskiego PN, to najbardziej odizolowany i dziki fragment parku, z unikalnymi formami terenu. Choć podstawowym skojarzeniem z Biebrzańskim PN są tereny podmokłe, bagna, to występują tu także wydmy, a właśnie między Grzędami i Kopytkowem jest ich całe pasmo. Poniżej wskazujemy krótko niektóre interesujące miejsca i obiekty oraz informacje dotyczące tego rejonu parku.

Rezerwat Czerwone Bagno ze ścieżką edukacyjną (blisko 1 km kładki), na której można zapoznać się z budową i charakterystyczną roślinnością boru bagiennego (więcej informacji: <https://bbpn.gov.pl/szlaki-turystyczne/czerwone-bagno>).

Wilcza Góra - najwyższa wydma z wieżą widokową, z której rozpościera się panorama na bezkresne torfowiska, a prawdopodobieństwo zobaczenia łosia jest wysokie (więcej informacji: <https://bbpn.gov.pl/szlaki-turystyczne/wydmy>).

Ścieżka Borek Bartny, krótka (ok. 250 m) pętla prezentująca tradycje bartnictwa, czyli dawnego pszczelarstwa leśnego, które było kluczowe dla mieszkańców puszczy (więcej informacji: <https://bbpn.gov.pl/szlaki-turystyczne/borek-bartny>).

Miejsce pamięci narodowej, znajdujące się w pobliżu leśniczówki. upamiętniające:
- pacyfikację wsi Grzędy w sierpniu 1943 r., podczas której Niemcy rozstrzelali ponad 30 osób, w tym dzieci, a zabudowania wsi zostały spalone i wieś przestała istnieć,
- największą bitwę Armii Krajowej w tym regionie, stoczonej w dniach 8-9 września 1944, w ramach akcji „Burza”, z udziałem około 350 żołnierzy 9. Pułku Strzelców Konnych AK.

Ośrodek Rehabilitacji Zwierząt w Grzędach, gdzie zwierzęta wracają do zdrowia w warunkach zbliżonych do naturalnych

(więcej informacji: <https://bbpn.gov.pl/osrodek-rehabilitacji-zwierzat#first>).

Hodowla zachowawcza konika polskiego, jedna z nielicznych tego typu hodowli w kraju, dzięki której na szlakach, zwłaszcza w zachodniej ich części (w okolicach Solistowskiej Góry, Działu Kumkowskiego, Łągwi, Działu Grabowskiego) można spotkać żyjące na wolności koniki polskie. W takiej sytuacji nie należy do nich podchodzić, dotykać, a zwłaszcza dokarmiać jedzeniem dla ludzi

(więcej informacji: <https://bbpn.gov.pl/hodowla-konika-polskiego>).

Dane proponowanej trasy (wg serwisu Komoot)				
ogólna dług.	główne nawierzchnie	główne rodzaje dróg	w górę	w dół
48 km	nieutwardzona – 34 km kostka brukowa – 8 km asfalt – 6 km	ulica – 20,5 km ścieżka – 15,5 km droga rowerowa – 7 km boczna ulica – 5 km	160 m	160 m

PIĄTEK

Z Rajgrodu do Wrocenia, trasą częściowo przez lasy, przez bród na rzece Elk, albo nad Kanałem Kuwasy.

Proponowana trasa prowadzi terenami położonymi w pobliżu zachodniej granicy Środkowego Basenu Biebrzańskiego PN, a w końcowym, krótkim odcinku przez wąski pas terenu parku narodowego, z mostem nad Biebrzą tuż przed Goniądzem.

Trasa tego dnia, na środkowym jej odcinku, jest przygotowana **w dwóch wariantach**.

W pierwszym droga prowadzi **przez niewielki bród na rzece Elk**. Wiosną 2026, kiedy sprawdzaliśmy tę trasę, przy normalnym stanie wody, bród miał orientacyjnie 10 m szerokości i ok. 50 cm głębokości. Nie testowaliśmy rodzaju dna, ale stan drogi wskazywał, że bród jest użytkowany. Za brodem przez około 3 km droga prowadzi **przez podmokłą, torfową łąkę**, gdzie prawdopodobnie nawet latem rower trzeba będzie poprowadzić. Przebiega tędy czerwony szlak turystyczny, są punkty widokowe.

Dla obawiających się przekraczania brodu i podmokłych łąk przygotowaliśmy **wariant alternatywny**. Wiedzie on **przy Kanale Kuwasy** i przez miejscowość Sojczyn. Tu nie ma już takich utrudnień, o jakich była mowa w wariantcie pierwszym.

Propozycja dla uczestników wycieczek rozpoczynających się w sobotę.

Wjeżdżając do miejscowości Osowiec można opuścić na krótko wyznaczoną trasę, kierując się w prawo, w kierunku kościoła i drogi krajowej. Po przejechaniu zaledwie około 2,5 km asfaltową drogą dociera się wówczas do pozostałości potężnych bunkrów Fortu II Zarzecznego Twierdzy Osowiec. Więcej informacji o Twierdzy Osowiec zamieściliśmy powyżej w opisie soboty (dla wycieczek rozpoczynających się w piątek).

Dane proponowanej trasy przez bród na Ełku / nad Kanałem Kuwasy, bez około 5 km na dotarcie do Fortu II Twierdzy Osowiec (wg serwisu Komoot)				
ogólna dług.	główne nawierzchnie	główne rodzaje dróg	w górę	w dół
58 / 56 km	asfalt – 29 / 31 km nieutwardzona – 23 / 18 km	ulica – 29 / 37 km ścieżka – 16 / 6 km droga rowerowa – 8 / 8 km	140 / 140 m	140 / 140 m

SOBOTA – dla wycieczek kończących się w niedzielę.

Dla wycieczek z jazdą konną.

Jazda konna - Stajnia Pegaz w Smogorówce Dolistowskiej i powrót do Wrocenia odcinkiem Podlaskiego Szlaku Bocianiego.

Stajnia PEGAZ posiada swój profil na FB:

https://www.facebook.com/stajniapegaz/?_rdr

W cenie imprezy uwzględniono pół godziny zajęć na ujeżdżalni dla osoby początkującej, albo dwie godziny jazdy w terenie. Jazda z tej stajni może prowadzić także na teren Biebrzańskiego PN. Ewentualne wydłużenie czasu jazdy lub inne usługi ze strony stajni należy uzgadniać i rozliczać bezpośrednio z upoważnionym pracownikiem stajni.

Uczestnicy jazdy zgłaszają się w stajni o godzinie 11:00. W bezpośrednim porozumieniu ze stajnią (510 136 671) godzina ta może być nieznacznie zmieniona.

Uczestnicy jazd powinni być odpowiednio przygotowani w zakresie stroju i wyposażenia.

Zainteresowanych przeżyciem pierwszej swojej przygody z końmi i jeździectwem informujemy w wielkim skrócie, że strój powinien być raczej dopasowany, ale nie krępujący ruchów. Należy unikać spodni z grubymi szwami po wewnętrznej stronie nogi. Buty powinny mieć płaską podeszwę, wskazane jest aby sięgały co najmniej za kostkę. Konieczna jest ochrona głowy – kask/toczek. Jest możliwe, że prowadzący jazdę dopuści użycie kasku rowerowego.

Dane proponowanej trasy do Stajni PEGAZ i powrotu do Wrocenia (wg serwisu Komoot)				
ogólna dług.	główne nawierzchnie	główne rodzaje dróg	w górę	w dół
25 km	asfalt i inne utwardzenie – 22 km	ulica – 17 km boczna ulica – 5 km	90 m	90 m

Z w/w trasy dojazd do stajni zajmuje około 2 km asfaltem.

Powrót proponujemy odcinkiem Podlaskiego Szlaku Bocianiego, o którym informujemy pokrótce poniżej.

Dla wycieczek bez jazdy konnej.

Na odcinek Podlaskiego Szlaku Bocianiego oraz do geograficznego środka Europy w Suchowoli i powrót do Wrocenia.

Podlaski Szlak Bociani łączy 4 parki narodowe zlokalizowane w Województwie Podlaskim. Nasze trasy korzystały już z tego szlaku. Zwłaszcza trasa do Sztabina przebiegała znacznym odcinkiem tego szlaku, prowadząc przez Basen Środkowy Biebrzańskiego PN. Teraz

proponujemy przejechanie fragmentu szlaku zlokalizowanego na południowy wschód od tego basenu. Odcinek ten wiedzie między innymi przez miejscowości Białosuknia i Klewianka. Można tam zobaczyć kilka pięknych, starych, drewnianych domów. Dotyczy to zwłaszcza Klewianki, gdzie niektóre z tych domów są prawdopodobnie nadal użytkowane.

Więcej informacji o Podlaskim Szlaku Bocianim:

<https://www.aktualnosciturystyczne.pl/podlaskie/podlaski-szlak-bociani>

Następnie odcinkiem szlaku rowerowego Osowiec-Twierdza – Korycin proponujemy dotrzeć do geograficznego środka Europy w Suchowoli.

Suchowola to urokliwe miasteczko, które słynie przede wszystkim z tego, że znajduje się w nim **geograficzny środek Europy**, wyznaczony przez kartografa króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. W parku miejskim, do którego doprowadza nasza trasa, ustawiono głaz upamiętniający to wyliczenie.

W Suchowoli warto też zainteresować się:

- **Izbą Pamięci bł. ks. Jerzego Popiełuszki** - Suchowola to miejsce urodzenia i dorostania legendarnego kapelana "Solidarności",

- **wielokulturowością** tego miasteczka - szczyci się ono bogatym dziedzictwem, które można poznać odwiedzając dawny cmentarz żydowski z lapidarium czy Tatarskie Centrum Kultury.

Odoczynek nad wodą umożliwi plaża nad Zalewem w Karpowiczach, około 4 km od Suchowoli, przy którym przebiega nasza trasa.

Więcej informacji o Suchowoli jest na przykład tutaj:

<https://podlaskie.travel/podlaskie/miasteczka/suchowola>

Dane proponowanej trasy (wg serwisu Komoot)				
ogólna dług.	główne nawierzchnie	główne rodzaje dróg	w górę	w dół
61 km	asfalt – 58 km	ulica – 52 km boczna ulica – 6 km	210 m	210 m

SOBOTA lub NIEDZIELA

Wyjazd z miejsca noclegu we Wrocławiu.